

Gud og kejseren

Hvis jeg siger „Højlunds forsamlingshus“, ved sikkert de fleste, hvad de ord dækker over. Det er ikke så mange år siden, at der på TV 2 stadig kørte en meget populært programserie kaldet „Højlunds forsamlingshus“. Det er et af den slags fjernsynsprogrammer, der er blevet en institution, et begreb.

Hvad er det, der gjorde den programserie så underholdende? Ja, det er vel det, at holdningerne som regel blev tegnet så skarpt op. Deltagerne var rygende uenige om den sag, der var til debat. De nåede måske ikke at flytte sig ret meget i løbet af debatten, men seerne blev i hvert fald klar over, at her var der noget at tage stilling til.

På Jesu tid var „Højlunds forsamlingshus“ jo af gode grunde ikke opfundet endnu. Men man har næsten lyst til forestille sig denne diskussion om skattens mønt henlagt til en sådan Højlunds forsamlingshus udsendelse. Der var jo to grupper til stede, som var indbyrdes rygende uenige: nemlig på den ene side farisæerne og på den anden side de såkaldte herodianere, opkaldt efter Herodes den Store.

Herodianerne var realpolitisk tænkende. De var helt på det rene med, at den romerske kejser var verdens hersker, og at Israel stod sig bedst ved at acceptere dette faktum. Faktisk var det jo kejserens billede, man så på pengene. Man var med i den romerske monetære union. Og derfor burde man betale sin skat uden at gøre vrøvl.

Farisæerne tænkte i andre tankebaner. De tænkte i religiøse tankebaner. De var overbevist om, at romernes verdensherredømme var af forbigående art. Man burde ikke have mere at gøre med romerne end allerhøjest nødvendigt, så meget mere som romerne jo var hedninger. De var uomskårne, de var urene. I princippet burde man nægte at betale skat til romerne – i praksis var man desværre nødt til det.

Disse to grupper var altså mødt op for at diskutere med Jesus. Det eneste, de to grupper var fælles om, var et ønske om at få Jesus på glatis ved at „stille fælde“ for ham, som det hedder. Fælden ligger jo i, at det går galt, både hvis Jesus svarer ja, og hvis han svarer nej til spørgsmålet: „Er det tilladt at give kejseren skat eller ej?“

Hvis Jesus havde svaret nej, så kunne han anmeldes til politiet for at opfordre til civil ulydighed. Hvis han havde svaret ja, så kunne han anmeldes til det religiøse råd for ikke at tage religionen alvorligt.

Men Jesus lugtede lunt, som det hedder. Han svarede hverken ja eller nej, men sagde: „Giv kejseren, hvad kejserens er, og Gud, hvad Guds er“. Han smed med andre ord spørgsmålet i hovedet på tilhørerne selv.

Her kan vi så forstille os, at diskussionen foregår i Højlunds forsamlingshus. Netop når det bliver allermest spændende, brydes programmet af, og vi – seerne – kan så fortsætte diskussionen.

Jesus smider spørgsmålet i hovedet på os: Hvordan bærer vi os ad med forene troen på Gud med hensynet til, at vi er borgere med CPR-nr, skattekort, sygesikringsbevis og 117 økonomiske engagementer.

Hvordan bærer vi os ad med at forene borgerskabet i Guds rige med borgerskabet i denne verden? – Ja, vi kan sige, at Gud nok skal få, hvad Guds er, fordi alt i virkeligheden allerede er Guds. Hele den skabte verden er allerede Guds, fordi Gud er Skaber.

Men nu hedder det, at vi skal give Gud, hvad Guds er. Hvad betyder det? Det betyder, at vi skal give Gud æren for det, der er Guds, det vil sige det, som Gud har skabt og stadig skaber. Vi skal give Gud æren for livet.

Og hvordan giver vi Gud æren for livet? Det gør vi ved at takke for livet. Takke for „alle de gode gaver, der kommer ovenned“. Og det gør vi ved at værne om livet, så der bliver plads til alle.

Min næste er jo sat her på jorden ved siden af mig. Min næste er lige så meget en Guds skabning og et Guds barn, som jeg er. Min næste har lige så meget brug for en plads i solen, som jeg har.

Forholdet til næsten er prøvestenen på, hvordan det går med at give Gud, hvad Guds er. Hvis jeg ikke vil indrømme min næste en plads i solen ved siden af mig, så betyder det jo, at jeg mener, jeg har mere ret til en plads i solen end min næste. Men hvis jeg har den holdning, hvordan kan jeg så tro på en retfærdig Gud. For skulle det virkelig være Guds vilje, at jeg skulle have mere ret til en plads i solen, end min næste?

Nej vel. Og det er da heldigvis sjældent, at mennesker ligefrem tager Gud til indtægt for den uretfærdighed, der hersker på jorden. Men det kan ske. Vi kan tænke på den apartheid tænkning, der herskede i Sydafrika indtil for få år siden. Grunden til, at apartheid var så ond, er, man ikke nøjedes med at forskelsbehandle hvid og sort, men at

man begrundede forskelsbehandlingen religiøst. Det var Guds vilje, sagde man, at de hvide skulle herske over de sorte.

Man tog altså Gud til indtægt for uretfærdigheden, men det kunne man kun gøre ved at vride kirkens lære af led. Man misbrugte bibelen på det groveste, så man fik den til at sige det modsatte af, hvad den siger. Man udfoldede ligefrem en apartheid-teologi, som staten kunne bruge til at legitimere sin apartheid-politik.

Her i landet er der vel ingen, der ligefrem bruger kristendommen til at begrunde forskelsbehandling af mennesker? Nej, ikke på den firkantede måde, man gjorde i Sydafrika. Men begyndelsen er gjort, når vi forveksler det at være dansk med det at være kristen. Og det kan jo let ske, fordi Dannebrog har et hvidt kors på rød dug. På samme tid er Dannebrog et symbol på danskhed og på kristendom.

Det der er farligt, er, når det at være dansk bliver ført i marken i kristendommens navn, så der gøres forskel på etniske danskere og indvandrer-danskere. De etniske danskere er de rigtige danskere, for de er jo da kristne. Sådan da, for det hører jo til vores form for kristendom, at vi ikke overdriver det med religionen. Indvandrer-danskerne er derimod ikke rigtige danske, for i hvert fald mange af dem er ikke kristne, og de har det oven i købet med at overdrive det med religionen.

For en menneskealder siden var det en udbredt opfattelse, at religion var en privatsag, og at man endelig skulle holde religion adskilt fra politik. I dag kan vi se, at den opfattelse ikke holder. Og når Jesus siger: „Giv kejseren, hvad kejserens er, og Gud, hvad Guds er“ så mener han ikke, at Guds område kan skilles fra kejserens område. Nej, det hele er Guds område. Det er Gud, der har skabt alting, inklusive den romerske kejser. Kejseren er Guds skabning. Al den magt, kejseren har, har han kun i kraft af, at verden er skabt sådan, at han kan udøve sin magt.

At give kejseren, hvad kejserens er, betyder at anerkende kejserens rolle som garant for lov og orden i samfundet. Kejseren er Guds tjener, fordi lov og orden tjener det skabte liv. Men hvis kejsermagten går hen og bliver totalitær, så er kejseren ikke længere Guds tjener. Så fortjener kejseren ikke længere anerkendelse, så fortjener kejseren ikke længere at blive adlydt.

For Jesus var det ikke aktuelt at opfordre til civil ulydighed mod kejseren. Den romerske besættelsesmagt var ikke for alvor totalitær. Det var trods alt muligt at leve med romerne i landet, selv om de var en besættelsesmagt.

Men vi kan ikke bruge Jesu ord om at give kejseren, hvad kejserens er, som et argument for, at politikerne skal være fredet. For lige så lidt som den romerske kejser er noget i sig selv, uden at han får givet at være det, han er, lige så lidt er vores politikere noget som helst i sig selv, uden at de får det givet.

Engang troede man, at kongen var konge af Guds nåde, og at politikerne havde deres magt direkte fra Gud. Men vi er klogere. Vi ved, at politikerne har deres magt fra folket, og at folket kan sætte politikerne fra bestillingen, hvis folket ikke længere vil lade dem være ved magten.

Det betyder, at vi alle på en eller anden måde er medansvarlige for, hvordan landet styres. At give kejseren, hvad kejserens er, er at anerkende det nødvendige i, at vi har folketing, domstole, politi og andre myndigheder til at sikre, at vi kan være her allesammen.

Samtidig skal vi give Gud, hvad Guds er. Det betyder, at vi skal gøre os umage med, at kristendommen kan præge den måde, folketinget, domstolene, politiet og andre myndigheder udøver deres virksomhed her i landet.

Amen.